

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Constantin Alerguș, Andrei Harghel, Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Bogdan Elena și de inculpatul Bolocan Viorel, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013, în cauza penală în privința lui

Bolocan Viorel Grigore,

născut la 09 noiembrie 1983, originar și domiciliat în s. Brînzenii Vechi, r-nul Telenеști.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 12 ianuarie 2012 – pînă la 23 ianuarie 2013 (prima instanță);*
- 2. de la 12 martie 2013 – pînă la 08 mai 2013 (instanța de apel);*
- 3. de la 20 august 2013 – pînă la 10 decembrie 2013 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Suvac Nicolae, care a susținut recursul ordinar declarat, solicitînd admiterea lui, cu respingerea recursului declarat de inculpatul Bolocan Viorel, ca fiind nefondat.

Avocatul Cernomoreț Sergiu și inculpatul Bolocan Viorel, care au solicitat admiterea recursului ordinar declarat, iar recursul declarat de procuror, să fie respins, ca neîntemeiat.

Partea vătămată Bunduc Viorel, care a solicitat respingerea recursului declarat de acuzatorul de stat și admiterea recursului declarat de inculpatul Bolocan Viorel.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Telenеști din 23 ianuarie 2013, Bolocan Viorel a fost condamnat în baza art. 166¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 8, art. 10 Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a activa în organele afacerilor interne pe un termen de 5 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Bolocan Viorel în conformitate cu ordinul MAI nr. 56 din 15 februarie 2008, fiind

persoană cu funcție de răspundere, activînd în calitate de șef de post, ofițer operativ superior de sector al postului de poliție Căzănești al CRP Telenești, cu gradul special de locotenent major de poliție, contrar cerințelor art. 3 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale adoptată la Roma la 04 ianuarie 1950; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova; art.12-15 al Legii nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 „Cu privire la poliție”, lit. a) și b) pct. 16 din Codul de etică și deontologie al polițistului aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr. 481 din 10 mai 2006 și atribuțiilor funcționale stipulate în fișa postului funcției deținute, conform căreia în activitatea sa poliția mizează pe respectarea cetățenilor, constituind un grad al apărării demnității, drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, depășirea de către colaboratorii de poliție a atribuțiilor lor în ceea ce privește aplicarea forței atrage după sine răspunderea prevăzută de lege, iar fiecare colaborator al poliției indiferent de funcția pe care o deține, de locul în care se află în timpul sau în afara orelor de lucru este obligat să acționeze în conformitate cu atribuțiile stabilite prin această lege, cu scopul de a obține informații și depoziții de la Bunduc Viorel referitor la sustragerea bunurilor altei persoane și cu scopul de a-l pedepsi pe ultimul pentru contravenția în comiterea căreia îl bănuia, de-al intimida și a face presiuni asupra părții vătămate bazată pe discriminare, i-a provocat intenționat dureri și suferințe fizice și psihice lui Bunduc Viorel, acțiuni de tortură cu folosirea unor instrumente special de tortură în următoarele împrejurări:

La 15 septembrie 2010, aproximativ la 09³⁰, Bolocan Viorel a intrat în ograda gospodăriei părții vătămate Bunduc Viorel din s. Vadul-Leca, r-nul Telenești, unde bănuindu-l că a comis furtul de păsări din gospodăria cet. Secară Tudor, i-a aplicat părții vătămate două lovituri cu pumnul în față, apoi forțat l-a urcat în automobil, deplasîndu-se la Primăria comunei Căzănești, r-nul Telenești. Ulterior, tot la 15 septembrie 2010, aproximativ la 11³⁰ inculpatul l-a urcat cu forța pe partea vătămată Bunduc V. în automobilul său după care s-au deplasat spre fișia de pădure situată la marginea satului Vadul-Leca, r-nul Telenești, unde coborîndu-se din automobil, a rupt o creangă groasă de copac, aplicîndu-i cu aceasta lui Bunduc Viorel mai multe lovituri pe diferite părți ale corpului, avînd drept scop obținerea informației referitor la furtul de păsări care a avut loc în gospodăria cet. Secară Tudor.

Astfel, Bolocan Viorel prin acțiunile sale i-a provocat intenționat părții vătămate Bunduc Viorel dureri și suferințe puternice fizice și psihice.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel de către:

- inculpatul Bolocan Viorel, care a solicitat, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care procesul penal de învinuire în temeiul art. 309¹ Cod penal, să fie încetat, deoarece legea penală dată a fost abrogată, totodată a menționat că instanța de fond ilegal și în mod abuziv l-a condamnat în baza art. 166¹ Cod

penal, deoarece la momentul comiterii pretinsei infracțiuni, norma penală în baza căreia a fost condamnat nu era în vigoare.

- avocatul Cernomoreț Sergiu în numele inculpatului Bolocan Viorel, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, Bolocan Viorel să fie achitat.

În motivarea cererii de apel a invocat, că:

- instanța nu a dat apreciere declarațiilor părții vătămate din 19 noiembrie 2012, care a declarat că declarațiile date anterior la 16 mai 2012 nu corespund adevărului și că el a fost influențat să declare că a fost agresat de către inculpat;

- în sentința contestată nu este indicat care semne ale componenței de infracțiuni prevăzute la art. 166¹ alin (4) lit. d) Cod penal, sunt întrunite în acțiunile inculpatului Bolocan Viorel;

- instanța de fond a adoptat sentința contrar prevederilor art. 393 și art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013, au fost admise, apelurile declarate de inculpat, din alte motive decât cele invocate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Bolocan Viorel a fost condamnat în baza art. 166¹ alin.(4) lit. d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 8, art. 10 Cod penal, la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a activa în organele afacerilor interne pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

5. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificându-le sub aspectul pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și corect a conchis că acțiunile lui Bolocan Viorel confirmă săvârșirea de către el a infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin.(4) lit. d) Cod penal.

Argumentul inculpatului referitor la faptul că art.309¹ a fost exclus din Codul penal și astfel procesul penal în cauză urma să fie încetat este lipsit de temei, deoarece excluderea art. 309¹, nu înseamnă că acțiunile prevăzute la acest articol nu constituie o infracțiune. După operarea modificărilor menționate acțiunile prevăzute la art. 309¹ au fost atribuite art. 166¹ Cod penal.

Privitor la pedeapsa stabilită inculpatului Bolocan Viorel, instanța de apel a conchis că acesta a comis pentru prima dată o infracțiune, este căsătorit, are la întreținere un copil minor, la locul de trai se caracterizează pozitiv. Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei Colegiul penal, a ajuns la concluzia că

inculpatului Bolocan Viorel, urmează a fi stabilită o pedeapsă cu aplicarea art. 90 Cod penal.

6. Împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013, au declarat recursuri ordinare:

- procurorul Bogdan Elena care, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale. Astfel, în descriptivul deciziei, instanța de apel a respins apelurile inculpatului și avocatului ca fiind nefondate, deoarece argumentele apelanților sunt lipsite de temei și nu corespund stării de fapt pe caz, iar în dispozitivul deciziei, admite apelul inculpatului. La fel, a menționat că pedeapsa stabilită condamnatului de instanța de apel este una prea blândă, incorect fiind aplicate prevederile art. 90 Cod penal, deoarece aceasta nu-și va atinge scopul pedepsei penale, restabilirea echității sociale, corectarea și corijarea acestuia. Totodată Colegiul eronat și pripit a invocat că inculpatul este la prima abatere de la lege, deoarece anterior inculpatul a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, iar prin sentința Judecătorei Telenești din 23 decembrie 2011, procesul penal în cauza dată a fost încetat pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

- inculpatul Bolocan Viorel, care invocând temeiurile de drept prevăzute la alin. (1), pct.4), 6), 8), 12), 13) al art.427 Cod de procedură penală, a solicitat, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013 și sentinței Judecătorei Telenești din 23 ianuarie 2013, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care procesul penal să fie încetat în baza art. 332, 275 alin. (9) Cod de procedură penală.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că:

- apărătorul său ales prin contract nu a fost prezent la ultima ședință de judecată în instanța de apel, astfel, fiindu-i încălcat dreptul la apărare;

- instanța de apel nu s-a expus asupra apelului suplimentar unde a invocat faptul că prin ordonanța de pornire a urmăririi penale din 24 mai 2011 a fost fixat termenul urmăririi penale până la 24 iunie 2011. Acest termen nu a fost respectat, iar orice acțiune procesuală efectuată în afara acestui termen conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, atrage nulitatea actului efectuat peste termen;

- instanțele judecătorești inferioare nu au luat în considerație declarațiile părții vătămate Bunduc Viorel, date în cadrul ședinței instanței de fond, însă la baza condamnării lui Bolocan V. au fost puse depozitiile părții vătămate date în timpul urmăririi penale;

- instanțele de judecată nu erau în drept să recalifice acțiunile sale din prevederile art. 309¹ în cele ale art. 166¹ Cod penal, deoarece astfel au fost

încălcate prevederile art. 8 Cod penal, fiindcă caracterul infracțional al faptei în speță nu putea fi stabilit de o lege care la acel moment nu exista, iar prin legea nr. 252 din 08 noiembrie 2012 a fost abrogat art. 309¹ Cod penal, a intervenit o situație mai favorabilă, adică acțiunile incriminate la acest articol nu mai constituie infracțiune.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanța de apel în cazul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și dispozitivul sentinței, fondul apelului și temeuriile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Călăuzitoare în acest sens sunt prevederile pct. 22.2. din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, care stipulează că: „... în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeuriile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului”.

Avînd în vedere prevederile legale menționate și lecturînd textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit conchide că, potrivit materialelor cauzei, instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei sale din 08 mai 2013, a considerat necesar de *a respinge apelul înaintat de inculpat, ca fiind nefondat*, însă conform dispozitivului aceleiași decizii, *admite apelul inculpatului Bolocan Viorel, din alte motive decît cele invocate*, fapt ce induce concluzia că partea descriptivă a deciziei instanței de apel contravine dispozitivului acesteia.

Colegiul penal menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel trebuie să corespundă concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă. Dacă se constată că hotărîrea atacată este ilegală, dispozitivul va cuprinde indicații despre admiterea apelurilor.

Prin urmare, instanța de recurs concluzionează că a avut loc o încălcare de procedură esențială, întrucît din examinarea coroborată a materialelor cauzei,

rezultă un viciu juridic la stabilirea temeiurilor de fapt și de drept.

La fel, din actele cauzei rezultă că, cauza penală în privința lui Bolocan Viorel a parvenit în instanța de judecată în baza art. 309¹ alin. (3) lit. e) Cod penal, pentru faptele incriminate la 15 septembrie 2010.

Ulterior, la 21 decembrie 2012 a intrat în vigoare Legea nr. 252 din 08 noiembrie 2012 pentru modificarea și completarea Codului penal, potrivit căreia prevederile expuse în dispoziția normei art. 309¹ Cod penal, au fost abrogate. Tot, prin această Lege a fost introdus art. 166¹ Cod penal – *tortura, tratamentul inuman sau degradant*.

Astfel, dispozițiile art. 309¹ Cod penal, care pînă la adoptarea legii nominalizate se conțineau în capitolul XIV- „*Infracțiuni contra justiției*” se regăsesc în dispoziția art. 166¹ Cod penal, articol care se conține în capitolul III – „*Infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei*”.

Totodată, Colegiul penal constată, că instanțele de judecată, contrar prevederilor art.8 și 10 alin.(2) Cod penal, au reîncadrat acțiunile inculpatului din prevederile art. 309¹ alin. (3) lit. e) Cod penal, sancțiunea căruia prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 10 ani, care conform prevederilor art. 16 alin. (4) Cod penal, se consideră gravă, în baza art. 166¹ alin.(4) lit. d) Cod penal, sancțiunea căruia prevede pedeapsa cu închisoare de la 8 la 15 ani, care este o infracțiune deosebit de gravă, nefiind modificată învinuirea lui Bolocan Viorel în sensul agravării.

Potrivit prevederilor art. 8 Cod penal, care stipulează principiul activității legii penale în timp, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvîrșirii faptei.

Potrivit art.10 alin. (1) Cod penal, legea penală, care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvîrșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Aliniatul (2) al normei date menționează că legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Aceste împrejurări determină Colegiul penal lărgit să conchidă că, în cazul, în cazul în care fapta săvîrșită sub legea veche este incriminată și de legea penală nouă, însă noua lege înăsprește pedeapsa penală sau înrăutățește situația persoanei care a săvîrșit o astfel de infracțiune, se aplică legea penală veche, mai favorabilă pentru făptuitor.

Totodată, instanța de recurs conchide, că opinia inculpatului privitor la faptul că prin Legea nr. 252 din 08 noiembrie 2012 a fost abrogat art. 309¹ Cod penal, iar acțiunile incriminate la acest articol nu mai constituie infracțiune, este una greșită, deoarece fapta de tortură incriminată acestuia, după modificările

operate în Codul penal prin legea nominalizată nu a fost decriminalizată, în continuare fiind pasibile de pedeapsă penală faptele prejudiciabile comise de către un colaborator de poliție, în baza art. 166¹ Cod penal.

Colegiul conchide că temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10) și 12) Cod de procedură penală, persistă în cauză.

Încălcările de lege admise de instanța de apel echivalează cu erori judiciare care nu pot fi corectate de instanța de recurs, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În atare situație, recursurile procurorului în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Bogdan Elena și inculpatului Bolocan Viorel urmează a fi admise, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013, ca ilegală și neîntemeiată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă tuturor probelor administrate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, dând o încadrare juridică corectă faptelor comise de inculpat, respectând dreptul inculpatului la apărare, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Bogdan Elena și de inculpatul Bolocan Viorel casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 mai 2013, în cauza penală în privința lui *Bolocan Viorel Grigore* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată în ședință publică la 24 decembrie 2013, ora 09³⁰.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Constantin Alerguș

Andrei Harghel

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu